

גליון

346

פרשת כי-תבוא תש"פ

השוכנת בסמוך, וקרא לאברך פלוני. בקש ממנו שיבוא לכאן מהר, לפני שגם הרב יירד ונצא לירושלים..."

הנכד אץ רץ לישיבה הסמוכה, ושב כהרף עין, מתנשם ומתנשף, כשאחריו רץ אותו אברך שהרבנית נקבה בשמו. הלה לא הבין למה נקרא לכאן, ועוד דווקא עכשיו - בעת שהרבנית עומדת וממתינה לנסוע לירושלים - להלוויית אמה ע"ה!.

כשהגיע, אמרה לו הרבנית קניבסקי: "הלא היית אצלי לפני כמה שנים, וסיפרת שטרם זכית לילדים. מאז - עוד לא שמעתי ממך בשורה טובה..."

האברך הנהן בראשו. מבולבל ונבוך. מה עניין העובדה שטרם זכה לזרע של קיימא להלוויית הרבנית אלישיב? ובכלל - כיצד זוכרת הרבנית קניבסקי את העובדה כי הזכיר את עצמו לישועה לפני כמה שנים!? מה הקשר עכשיו? ומדוע נקרא הנה בכזו דחיפות?!

"ראה נא. זה עתה הבחנתי, כי ציפור עמלנית הקימה לעצמה קן על גג הבית. הלא מצוות שילוח הקן היא סגולה להתברך בילדים, וזו הישועה לה אתה זקוק. גש מהר וקיים את המצוה, ותזכה בעזרת השם להיוושע!" - האיצה בו הרבנית, כאילו היום הוא יום רגיל...

האברך ניגש אל הקן, וגילה כי הציפור איננה. הטילה את הביצים ועזבה את הזירה. חשכו עיניו של האברך, ועמו - חשכו גם עיני הרבנית. "המתן מעט, אולי היא תיכף תשוב..." - היא כמעט 'התחננה', "יש לך הזדמנות לזכות במצוה נדירה ויקרה, בסגולה בטוחה להיוושע בזרע של קיימא!"

האברך המתין, ואתו - המתינה היציאה להלווייה של הרבנית אלישיב. דבר לא בוער עכשיו - רק לזכות את האברך בסגולה היקרה, רק לסייע לו ולהעניק לו את הזכות וההזדמנות. למזלם הטוב, הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א התעכב, והתאפשר גם לרבנית להתעכב ולהמתין...

עוד דקה ועוד דקה חולפת, והנה שבה הציפור ממעופה והתמקמה לה בתוך הקן. עתה מיהר האברך לטפס אל הסולם, תפס את מקומו על הגג, ובירך את הברכה על שילוח הקן בהתרגשות אין קץ. אחר כך שילח את הציפור ונטל את הביצים - קיים את המצווה כהלכתה!

**יְקִימָךְ ה' כּוֹ לְעַם קְדוֹשׁ... כִּי תִשְׁמָר
אֶת מִצְוֹת ה'... וְהִלַכְתָּ בְדַרְכָיו (כוז, ט)**

'והלכת בדרכיו' הוא שתתנהג בחסידות, מה הוא חנון אף אתה חנון וכו', כי אז יתקיים בך תואר קדושה זו... (האלישיב הק')

בחודש אלול, כהכנה ליום הדין, תלה ה'סבא מקלם' רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל מודעה על דלת הישיבה בקלם: "חודש אלול ראשי תיבות: אהוב למעלה ונחמד למטה". אדם שהוא אהוב למטה - אוהבים אותו גם למעלה! רבי שמחה זיסל הרבה לדבר בדרשותיו בחודש אלול, על הצורך להתחזק בענין של 'סבר פנים יפות'. אף המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, היה נוהג לזרז בשיחה הראשונה שמסר בחודש אלול, כל שנה ושנה: "באו תלמידים חדשים - צריך להאיר להם פנים!"... זה היה החיזוק הראשון, שדאג לחזק לקראת חודש אלול והימים נוראים.

* * *

היה זה רגע כואב במיוחד. ביום י"א בתמוז תשנ"ד, הגיעה הבשורה המצערת על פטירתה של הרבנית אלישיב ע"ה, ורבן של ישראל הגרי"ש אלישיב זצ"ל התעטף באבל כבד. כמו כן, בתה - הרבנית קניבסקי ע"ה, אשת חבר של הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, נשבר ליבה בקרבה עם השמע הבשורה הקשה, ודמעתי על לחיה, דמעות צער וכאב.

בתום ההיערכות לקראת הלוויה המונית, נקבעה השעה בה ייצא מסע ההלוויה בירושלים. הרבנית קניבסקי שהתה באותה עת בחדרה, סגורה ומסוגרת, שקועה ביגונה. ואז, כשהגיעה השעה לצאת ולעלות לירושלים למסע ההלוויה, יצאה הרבנית מהבית, והחלה יורדת בצעדים מדודים לעבר הרכב הממתין לה...

כל בר דעת מבין באיזה רגע קשה מדובר. כל אדם יכול לדמיין מה עובר על אדם רגע לפני שהוא יוצא להלוויית אמו. כל אדם יכול לחוש את הכאב העוטף, את האבל האופף. אבל אז, בדיוק אז, הבחינה הרבנית במשהו מיוחד... ובאופן מפתיע, היא חיפשה את אחד מנכדיה, ופנתה אליו כשנימה של דחיפות בקולה: "בבקשה, גש מהר לישיבת 'בית מאיר'

'מצויין!' - אמרה הרבנית קניבסקי, 'זכות המצוה תגן עליך, ותזכה במהרה לצהלות ילדים משחקים בביתך. השם יעזור שבקרוב ממש תבשרנו בשורות טובות, ותזכה בהרבה נחת מכל יוצאי חלצריך!'

האברך עזב את המקום, לבו נרגש, נפשו הומה. הוא לא האמין למראה עיניו - איך שבמשך דקות ארוכות, הניחה הרבנית קניבסקי את אבלה בצד, היתה כל כולה למענו, התמסרה אליו כל כך. כמו שכחה מהלוויית אמה העומדת להתקיים ומהכאב העמוק הממלא את כל ישותה. כל מה שעניין אותה היה אך ורק להביא לו מזור וישועה, ולשמח את לבו! ובאמת, כעבור פחות משנה, נושע אותו אברך, וזכה להתברך בתינוק חמוד ומתוק.

סיפור זה, המופיע בספר 'הרבנית', יותר משהוא סיפור של אות ומופת לסגולת מצוות שילוח הקן - הוא אות ומופת לאכפתיות, להתמסרות, לדאגה למען הזולת. כי גם ברגעים משמעותיים, גם ברגעים קריטיים, גם כשהרגש סוער ואינו נותן מנוח, גם כשכולנו עסוקים בתפילות המרוממות בהכנות לקראת החג, בהיערכות לקראת יום הדין, הבה נתבונן במראה המרטיט בו אברך נקרא לקיים 'שילוח הקן', רגע לפני שהרבנית יוצאת להלוויית אמה. זהו כוחה של חשיבה על הזולת, ההופכת להרגל מבורך שאינו אובד גם ברגעי לחץ, מתח וכאב. כשיהודי מתרגל לחשוב על הזולת, להיות אכפתי, לחוש את כאב הזולת ולפעול כיכולתו למענו, זה הופך לטבע שני שלו שאינו משתנה גם ברגעים דרמטיים, לחוצים וכואבים.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב אשר קובלסקי]

* * *

הגרבי"צ פלמן זצ"ל רגיל היה להלך בצידי הדרכים, משום כך פעמים רבות הלך בדרכו סמוך ממש לפתחי הבניינים ברמת אלחנן. צהרים אחד הוא חלף ליד הבניין הגדול ברחוב הרב זוננפלד 6 בשכונת מגוריו רמת אלחנן. אחת הנשים תלתה כביסה ותוך-כדי שהיא תולה כבסים צנחו לה מידיה מכנסיים רטובים. היא הביטה בבהלה למטה והצליחה לראות את האירוע: המכנסיים הרטובים צונחים על ראשו של הרב פלמן... נשמתה כמעט פרחה והגיבה בקול: "אוהו, אוי ויי".

מה שהצליחה לראות ברור במאת האחוזים הוא, כי הוא לא הגביה מיד את ראשו לראות מהיכן נפלה עליו ה'מתנה'. הרב אכן נעצר, נעמד במקום. הוריד את המכנס מכובעו, לא המשיך בדרכו, החזיקו בידו כממתין בעיניים מושפלות.

האמא ביקשה נחרדת מאחד הילדים שירד מהר להביא את המכנסיים הרטובים שנפלו. הילד רץ והוא מצא את הרב פלמן עומד על עומדו בעיניים מושפלות לקרקע, כדי שלא לראות חס וחלילה מי הוא זה, והבגד בידו של הרב פלמן, מחכה בסבלנות לשליח שבוודאי יבוא.

הילד הגיע. הרב הושיט לו את המכנסיים, שנשאר נקיים, שיעלה אותם הביתה. וגם העיניים שלו נשאר נקיות כבדולח, כי עדיין לא הרים את העיניים, אפילו לא לראות את פני הילד... זו שנייה של מחשבה. להגיב כראוי ברגע כמימרא, ולהימנע מלהגביה את הראש. עם הרבה לב טוב... ה'לב טוב' של ר' בן-ציון שאין לשערו ואין לתארו...

ומסיפור על מכנסיים פשוטים של ילד קטן לסיפור אודות איש גדול ותלמיד חכם, שגם מולו הבריקה חכמתו שנבעה מטוב לבו של ר' בן-ציון.

תלמיד חכם מבני ברק, מידידיו של הרב פלמן, קנה ענבים ועשה יין. כידוע, יין חייב בתרומות ומעשרות מדאורייתא. קודם שעישר את היין טעם אותו ת"ח מהיין כדי לבדוק את טיבו. מיד נקפו לבו שמא עבר עבירה שטעם לפני שהפריש תרומות ומעשרות, ולמרות שמטרתו בשתיית היין הייתה הטעימה בלבד. הוא ניגש ושאל את ר' בן-ציון: "האם זה היה בסדר מה שעשיתי בכך שטעמתי קודם שהפרשתי תרומות ומעשרות?".

ר' בן-ציון הבחין מיד כי התלמיד חכם הצעיר מפוחד ממה שעשה; ועוד ידע ר' בן-ציון כי אכן הוא נכשל, כי היה אסור לו לטעום לפני הפרשת תרומות ומעשרות. הרהר שנייה והשיב לו: "הנה, מה שקרה כאן זה 'מחלוקת' בין בעלי התוספות, כי בתוספות במקום פלוני בש"ס נאמר כי אסור לטעום קודם הפרשת תרומות ומעשרות, אך מצד שני יש תוספות הכותב שמה שאין הקב"ה מביא תקלה לחבר, זה בענייני אכילה...". כביכול אומר לו: אתה הרי צדיק, וממילא יש כאן מחלוקת בתוספות... תחכום הנובע מלב טוב.

מספר בנו של הרב פלמן: "זכורני בתקופת ילדותי, שבאותן שנים היה בדרך-כלל לכל ילד חולצה אחת שאותה היה לובש רוב או כל ימי השבוע. מטבע הדברים כשלובשים בגד יום יום, הבגד נשחק ומתחיל להיקרע פה ושם. וכך היתה גורלה של חולצתי - מפעם לפעם נפער בה חור כזה או אחר. כמובן שאמא היתה מתקנת את החור מיד, אבל בכל זאת אינה דומה חולצה מקורית לחולצה משופצת עם טלאים קטנים... ויהי היום, אחד הילדים בחיידר הסתכל ככה מקרוב על החולצה, צחק עלי ולעג לי: "יענקי לובש חולצה קרועה עשויה טלאים...". התביישתי מאוד והחלטתי בלבי: 'זהו, אני לא הולך יותר לחיידר עם החולצה. עד שאין לי חולצה אחרת אני לא הולך לחיידר, ויהי מה!'. חזרתי הביתה ואמרתי: "אמא, או חולצה אחרת או שאני נשאר בבית!".

בלילה כאשר אבא שב מהכולל סיפרה לו אמא את המקרה ואת הכאב. אבא שמע והפטיר ברוגע: "הוא צודק, אם הוא מתבייש ללכת עם החולצה הזו שיישאר בבית".

וכך היה למחרת. קמתי בבוקר בשמחה מהשינה בידיעה שהיום אני נשאר בבית, יש לי חופש מהחיידר... אבא חזר מהתפילה ופנה אלי ברוגע ואמר: "אם אתה לא הולך

לחיידר, אבא יהיה הרבה שלך ונלמד בבית", הסכמתי לדבר והתחלנו ללמוד ביחד.

התחלנו ללמוד את הגמרא שלמדו בחיידר, פרק המפקיד בסוגיא 'שומר שמסר לשומר', ואבא דיבר בנחת ובשלווה. למדנו את הגמרא, חזרנו עליה שוב, והמשכנו ללמוד את התוספות הפותח במלים 'אין רצוני שיהא פיקדוני ביד אחר'. הוא הסביר ופירש את התוספות בנעימות רבה וגם מתוך ריתחא דאורייתא. אחר־כך פתח את המהרש"א והמהר"ם, ואבא הסביר את העניין בצורה נעימה ומושכת לב במיוחד. ממש ליקקתי את השפתיים מהנאה...

כאשר היינו בשיא הלימוד ואבא הכיר בי שאני מאושר ונהנה, לפתע עצר את שטף הדיבור ושאל: "תאמר לי את האמת לאמיתה, האם אתה נהנה מהתוספות הזו שלמדנו?", ענית: "אני נהנה כעת עד מאוד".

"נו", שאל אבא, "אם כן כמה שווה התוספות הזו, חולצה אחת? שתי חולצות?"

"בוודאי שזה שווה אפילו יותר משתי חולצות", השבתי.

- "אז כמה, שלוש חולצות?"

"גם יותר משלוש", אמרתי.

וכך המשיך לשאול עד שהגיע ל-15 חולצות, כאשר על הכל השבתי שהתוספות הזו היא שווה ומהנה הרבה יותר.

ואז הרים אבא את קולו ואמר, "נו, אם כן, על איזו חולצה אתה מדבר בכלל? רוץ לחיידר!"

מה אומר ומה אדבר... באותו רגע הרגשתי הנאה גדולה לחזור לחיידר וללמוד, עד שבז הייתי לאותו ילד שצחק אתמול על חולצתי...

קרה בפעם אחרת, שלאחד האחים היו מכנסיים קצת קרועים ואבא הרגיש שזה מפריע לו, ולכן ביקש שייקנו לו מכנסיים חדשים כדי שהדבר לא יפריע לו בלימודים; ולמרות שהיה אז קושי תקציבי אמר כי אין ברירה, והוא השיג איזו הלוואה כדי לקנות מיד מכנסיים לילד.

כי לא כל הרגעים שווים, לא כל הילדים שווים. ולא כל החולצות והמכנסיים שווים. אבל היסודות שווים, ש'תוספות' אחד נהיר ובהיר ומתוק שווה 15 חולצות בוודאי... וזאת כאשר הילד מבין את זה. **[מתוך הספר 'ספר ללא שם']**

* * *

מידי ערב שבת היה הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל נעלם מביתו לכמה שעות, לא היה זה אל אחת מדירות המסתור בהן ישב ולמד באין מפריע, אלא היה זה אל מקום עלום באמת, איש מלבד הרבנית לא ידע מה מעשיו, ולהיכן הולך הרב בשעות אלו.

יום שישי אחד הגיע אל בית הרב יהודי שנזקק לעצה דחופה, אך הרבנית נאלצה להשיב את פניו בשלילה. רק לאחר שהתחנן כי על ענין של פיקוח נפש הוא בא, נתרצתה הרבנית וגילתה לו היכן נמצא הרב.

כשניגש היהודי אל הכתובת, התגלה לעיניו מחזה מופלא, בידי הרב היו כלי ניקיון, ותנועותיו אמרו כי הרב עוסק כעת בניקיון הבית.

לאחר שהתנצל והסביר כי הוא בא על ענין של פיקוח נפש, והרבנית שלחה אותו, שאל את שאלתו וקיבל תשובה. אז אזר היהודי אומץ וזעק על חילול כבוד התורה, בהתעסקותו של הרב במלאכות מעין אלו.

אך רבי חיים ענה לו: "כל יהודי חייב לעשות גמילות חסדים בגופו ממש! היהודי הגלמוד שגר בדירה זו, התלונן בפני כמה פעמים שקשה לו לנקות לבדו את הבית, ולסדר את שאר צורכי השבת... הנה זו ההזדמנות שלי לקיים מצוות 'גמילות חסדים' בגופי ממש...".

"את הסיפור הזה נצרתי בליבי" - סיפר היהודי - "כל עוד רבי חיים חי, עתה לאחר פטירתו, אני חש חובה לפרסמו, למען ידע דור אחרון מהו קיום מצוות חסד בשלמות..."

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש']

וַרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יָעַם ה' נִקְרָא עֲלֵיהֶם וַיִּרְאוּ בַמִּצֵּחַ (כוז, י)

מה פירושה של ברכה זו?

אומרת על כך הגמרא (ברכות ו): 'תניא, רבי אליעזר הגדול אומר: אלו תפילין שבראש'.

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלינישטיין זצ"ל: בתקופת גלותו של רבנו הגר"א מוילנא זצ"ל, התנפלו שוודים על הבית שבו התארח. הוא שמע צעקות ומיהר לצאת מחדרו לברר את פשרן. כשראו השוודים את התפילין שעל ראשו, תיכף ומיד הניחו לבעל הבית וברחו בבהלה מרוב פחד.

לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגאון: "מה הוא הדבר שעשית? איך גרמת להם שיברחו בבהלה?"

האכסנאי ההוא עדיין לא ידע עם מי יש לו עסק, הוא לא הבין שמדובר ברבן של כל בני הגולה, וחשב שהוא סתם אורח, ולכן הקשה: "איך זה יכול להיות?..."

אמר לו הגאון: "הרי זה מפורש בכתוב: 'וַרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יָעַם ה' נִקְרָא עֲלֵיהֶם וַיִּרְאוּ בַמִּצֵּחַ...'"

עכשיו בעל הבית בכלל לא הבין, והוא חזר והקשה: "אם כן למה מהתפילין שלי הם לא נבהלו? מה יש בתפילין שלך שהבריח אותם?"

השיב לו הגאון: "רבי אליעזר הגדול לא אמר: 'אלו תפילין שעל הראש', אלא: 'אלו תפילין שבראש', הם לא התייראו מהתפילין שעל ראשי, אלו אינן שונות משלך, הם נבהלו ונרעשו מהתפילין שבתוך הראש שלי..."

תפילין שבראש צריכים להיות כמו שאומרים ב'לשם יחוד' שלפני הנחת תפילין: "ועל הראש נגד המוח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך". כשבתוך הראש מונחים התפילין, כשהמוח כולו משועבד לעבודתו יתברך - עמי הארץ רואים זאת ומתייראים.

מסופר על הרב מפוניבז' רבי **יוסף שלמה כהנמן** זצ"ל, שנסע פעם עם מרן ה'**חזון איש**' זצ"ל במונית באחת הערים בארץ. בימים ההם עוד לא היה חשש כל כך גדול מנסיעה בשכונות הערביות, וכך בדרכם חלפו שני גדולי הדור באחת מן השכונות הללו. אלא שבדיוק אז טמנו כמה פרחים ערביים מארב למונית, והחלו לידות לעברה אבנים. הנהג חשש מאד מפניהם, אבל ה'**חזון איש**' ביקש ממנו לעצור.

הוא פתח את הדלת, ונהג המונית נזעק בבהלה: "הרב הזהר נא! הרי הם עלולים לפגוע בכם".

אולם ה'**חזון איש**' לא שמע לאזהרותיו, הוא יצא ונעמד מול הנערים הפוחזים, ומיד כשראו אותו - ברחו משם כולם כל עוד נפשם בם.

שמעתי מרבי אליקים שלינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת ממשפחה חילונית שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוטרדה בפנימיה של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך עניין חמור מאד, ממש כמו חטיפה [וכמו בפרשת יוס"ה שוחמכר הידועה...].

במהלך החקירה, היו אמורים חוקרים להגיע לביתו של מרן ה'**חזון איש**', כדי לחקור אותו בענין. הם חשדו בו שיש לו יד בכל הפרשה, וחשבו אפילו להאשים אותו בחטיפה. סיפר רבי אליקים, שכאשר השוטרים היו בחוץ, הוא פנה ל'**חזון איש**' והודיע לו שהם שם. אמר לו ה'**חזון איש**': "צא ואמור להם שילכו מכאן".

אולם רבי אליקים חשש מהם ואמר ל'**חזון איש**' שהוא מפחד מפניהם. אמר לו ה'**חזון איש**': "אתה מפחד אבל אני לא מפחד". והוא בעצמו קם ויצא מביתו אל החצר.

ברגע שהם ראו אותו, לקחו השוטרים את רגליהם והסתלקו משם... פשוט ברחו מרוב פחד. זהו זה. כך מתגשמת הברכה: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכדברי רבי אליעזר הגדול 'אלו תפילין שבראש'. כשהתפילין בתוך הראש - הרואים מפחדים ומתייראים.

[מתוך 'יחי ראובן']

סיפר ר' אשר שטרנבוך: לפני שנים ערכתי נסיעה לחברון ברכב פרטי בצוותא חדא עם הרה"צ ר' **וועלוול אייזנבאך**

זצ"ל. באמצע הדרך סטה הנהג בטעות מהכביש המוביל לחברון, ומצאנו את עצמנו בתוך כפר ערבי עוין. לפתע הגיע המון זועם צמא דם של ערבים צעירים משולהבים בשנאת ישראל יוקדת והחלו להתגודד סביב הרכב בזעקות 'אללה אכבר!'. ולא יכולנו לנסוע לא קדימה ולא אחורה.

באיזשהו שלב התחילו הערבים לזרוק אבנים וסלעים, אחד הצעירים נעמד אל מול הרכב וזרק אבן גדולה היישר לכיוון ראשם של יושבי הרכב המבועתים.

ברגע האחרון התעשת הרב הצדיק ר' וועלוול ונזכר בתפילין שהוא נושא עמו, שהכתוב מעיד בהן בפה מלא: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך!"; וכי מה לנו 'סגולה' גדולה יותר מפסוק מפורש בתורה, חשב ר' וועלוול. בזריזות הוציא את התפילין הקדושות והניחן על ראשו, והנה בה בעת ממש נחתה האבן על החלון הקדמי של הרכב והשמשות התנפצו בקול רעש גדול, הרסיסים התעופפו לכל עבר, אך למרבה הפלא לא נגעו במאומה ביושבי הרכב עצמם, ואף בגדיהם נותרו שלמים ללא שום קרע, אפילו לא קטן!.

תוך כדי ההמולה שנוצרה במקום מזריקת האבנים ופגעי הרסיסים המתעופפים לכל עבר נפתח בפניהם מעבר קל בין ההמון שזז מעט הצדה, הנהג החכם ניצל תיכף את אותו פתח ודהר במהירות החוצה מן הכפר העוין, ותהי נפשם לשלל בחסדי שמים ובזכות התפילין הקדושות.

מעין מעשה זה סיפר הרב ר' יוסף דב בטלמן זצ"ל, שבמלחמת תש"ח, כאשר בירושלים העתיקה ניטשו קרבות עזים עקובים מדם, וכידוע, באותה תקופה גויסו כל הצעירים למלחמה הקשה ללא יוצא מן הכלל. על-אף היותו בן תורה, בחור ישיבה שתורתו אומנותו, הכריחוהו בעת צרה להשתתף במלחמה. הוא הוצב לשמירה באחת מן העמדות הרבות הפזורות על פני הגבול החוצץ בין יהודים לערבים, משם היה עליו לצפות ולאותת על כל דמות חשודה המתקרבת.

לפתע, ללא שהבחין בכך מראש, ראה למולו שני ערבים אכזריים רצים לקראתו, סכין ארוכה ומושחזת בידם ומופנית לעברו, רחמנא ליצלן! לא הייתה לו שם שום אפשרות לברוח או להסתתר, וחיייו היו בסכנה גדולה!.

בעמדת השמירה שלו [בדקה] היה מונח על השולחן באותו רגע זוג התפילין הקדושות שזה עתה חלץ עם סיום תפילתו. הוא נזכר מיד בהבטחת הפסוק שלפנינו: "וראו כל עמי הארץ וגו' ויראו ממך!" ומיד הניח את התפילין על ראשו ויצא כך עטור בתפילין ונעמד אל מול הרוצחים הרצים לקראתו...

לפתע פתאום, בבת אחת, אחזה בהלה במרצחים ממראה היהודי העטור בתפילין, והחלו לברוח כלעומת שבאו ללא שום סיבה הנראית לעין! ממש כפשוטו, 'וראו... ויראו ממך'...
[מתוך 'טיב המעשיות']